

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**Командно-штабний факультет****Кафедра тактики****ЗАТВЕРДЖУЮ**

Начальник кафедри тактики

кандидат військових наук, доцент

полковник

Євген БАШКАТОВ

____.____. 2021

СИЛАБУС**Бойове забезпечення****РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

перший (бакалаврський)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

25 Воєнні науки, національна безпека, безпека

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

державного кордону

254 Забезпечення військ (сил)

Розглянуто та ухвалено на засіданні
кафедри тактики

Протокол від 23.04.2021 р. № 18

2021 рік

Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Пащенко Віктор Володимирович
Наукова ступінь	Кандидат технічних наук
Вчене звання	—
Посада	Заступник начальника кафедри
Місце роботи	Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, майдан Захисників України, 3
Адреса кафедри	Навчальний корпус №1, кабінет №804
Контакти	тел. +38057-732-3756
E-mail	paschenko.victor@nangu.edu.ua
Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Ковалевський Євген Петрович
Наукова ступінь	—
Вчене звання	—
Посада	Старший викладач кафедри
Місце роботи	Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, майдан Захисників України, 3
Адреса кафедри	Навчальний корпус №1, кабінет №713
Контакти	тел. +38057-732-3756
E-mail	kovalevsky.yevgen@nangu.edu.ua
Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Іванченко Артем Олегович
Наукова ступінь	Кандидат технічних наук
Вчене звання	—
Посада	Доцент кафедри
Місце роботи	Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, майдан Захисників України, 3
Адреса кафедри	Навчальний корпус №1, кабінет №804
Контакти	тел. +38057-732-3756
E-mail	ivanchenkartem@gmail.com

Примітка

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників (НПП) кафедри, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту НПП.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	Цикл загальної підготовки	
Блоків змістових модулів – не передбачено		Роки підготовки:	
Змістових модулів – 14		1-3-й	-
Індивідуальне завдання – немає		Семестри	
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність: 254 Забезпечення військ (сил)	1-6-й	-
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	2 год.	-
		Групові	
		52 год.	-
		Практичні	
		54 год.	-
		Самостійна робота	
		72 год.	-
		Індивідуальні завдання: –	
		Види контролю: залік (4 години).	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни: комплекс заходів всебічного забезпечення бою(дій). Розглядається, організація і виконання основних завдань радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного забезпечення в різних видах службово-бойової діяльності підрозділів НГУ, орієнтування на місцевості, роботи з графічними документами, створення відповідної бази для подальшого професійного становлення та самовдосконалення майбутнього офіцера з урахуванням конкретних потреб Національної гвардії України.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами: під час вивчення дисципліни використовуються теоретичні знання та практичні навички, одержані здобувачами вищої освіти у курсах “Загальна тактика”, “Тактична підготовка військ”, “Бойове застосування озброєння”, “Військова психологія та педагогіка”.

Мета: сформувати здатність здійснювати бойове забезпечення підрозділу під час підготовки та виконання завдань за призначенням

Завдання:

- формування вміння захисту себе і володіння знаннями для забезпечення захисту особового складу, озброєння та військової техніки підрозділу в бою;
- формування вміння, щодо управління підрозділом в ході підготовки та ведення бою та у повсякденній діяльності;
- формування вміння здійснювати всебічне забезпечення підрозділу в ході бойового застосування та у повсякденній діяльності;
- формування компетентності курсантів у галузі теорії і практики бойового забезпечення виконання завдань підрозділами НГУ;
- формування та розвиток у курсантів навичок щодо впевненого орієнтування на місцевості, роботи з графічними документами та ефективного і комплексного використання можливостей засобів радіаційного, хімічного, біологічного захисту та інженерного озброєння під час виконання службово-бойових завдань за призначенням;
- формування вміння самостійно оволодівати новими геоінформаційними системами, засобами радіаційного, хімічного, біологічного захисту та інженерного озброєння.

Компетентності (К), які формує дисципліна:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у ході виконання завдань забезпечення військ (сил), вирішення яких, надасть можливість створити сприятливі умови для дій військ в різних умовах обстановки, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів військових та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

К4. Навики здійснення безпечної діяльності.

К12. Здатність управляти підрозділом забезпечення в ході підготовки та ведення бою, здійснення повсякденної діяльності в підрозділі забезпечення НГУ.

К15.Здатність здійснювати всебічне забезпечення підрозділу забезпечення НГУ в ході бойових дій та повсякденної діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни)

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати: завдання інженерного забезпечення щодо фортифікаційного обладнання та маскуванню позицій і опорних пунктів; завдання інженерного забезпечення щодо підготовки шляхів руху, обладнання переправ та водопостачання підрозділів; завдання інженерного забезпечення щодо влаштування та подолання інженерних загороджень, пошуку (розвідки) та знешкодження вибухонебезпечних предметів; бойової властивості і знищувальної дії ядерної, хімічної, біологічної та запалювальної зброї та способи її застосування; порядок використання засобів індивідуального і колективного захисту, приладів радіаційної і хімічної розвідки та контролю; можливості та основні принципи бойового застосування підрозділів РХБ захисту; порядок орієнтування на місцевості у різних умовах обстановки та використання місцевих предметів за умов відсутності топографічної карти; порядок вивчення тактичних властивостей місцевості та проведення вимірів і розрахунків за допомогою топографічних карт; правила та порядок оформлення робочої карти командира підрозділу та інших бойових графічних документів.

уміти: організовувати та проводити фортифікаційне обладнання та маскуванню позицій і опорних пунктів; організовувати та проводити влаштування і подолання інженерних загороджень, пошук (розвідку) та знешкодження вибухонебезпечних предметів; використовувати засоби індивідуального і колективного захисту, прилади радіаційної і хімічної розвідки та контролю; орієнтуватися на місцевості у різних умовах обстановки та використовувати місцеві предмети за умов відсутності топографічної карти; вивчати тактичні властивості місцевості та проводити виміри і розрахунки за допомогою топографічних карт; розробляти та оформлювати робочу карту командира підрозділу та інші бойові, графічні документи.

4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин					
	Усього	У тому числі:				
		л	гр. з.	пр.з	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Бойове забезпечення – складова частина всебічного забезпечення службово-бойової діяльності частин і підрозділів Національної гвардії України						
Заняття 1. Структура бойового забезпечення військ.						
1. Мета та завдання дисципліни.	2	2				
2. Цілі, види і задачі бойового забезпечення військ.						

1	2	3	4	5	6	7
Самостійне вивчення 1. Види всебічного забезпечення військ.	1					1
Разом за змістовим модулем 1	3	2				1
Змістовий модуль 2. Зброя масового ураження.						
Заняття 1. Ядерна та хімічна зброя. 1. Класифікація ядерних боєприпасів та ядерних вибухів. Характеристика основних вражаючих факторів ядерного вибуху. 2. Фізико-хімічні та токсичні характеристики отруйних речовин. Класифікація отруйних речовин. Властивості отруйних речовин.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Маркування хімічних боєприпасів. 2. Захист від ядерної та хімічної зброї. 3. Перша допомога при впливі вражаючих факторів ядерної зброї та отруйних речовин.	2					2
Заняття 2. Біологічна та запалювальна зброя. 1. Розуміння про біологічну зброю. Засоби, способи і ознаки застосування противником біологічної зброї. 2. Класифікація та характеристики запалювальних речовин та сумішів. Засоби і способи застосування запалювальних речовин. 3. Загальна характеристика зброї на нових фізичних принципах.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Перша допомога при впливі вражаючих факторів біологічної зброї. 2. Властивості запалювальних речовин.	1					1
Заняття 3. Засоби індивідуального захисту. Шанцевий інструмент. 1. Класифікація засобів індивідуального захисту. 2. Призначення та устрій засобів захисту органів дихання. 3. Призначення, устрій засобів захисту шкіри та засобів захисту очей. 4. Призначення, основні розміри шанцевого інструменту.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Порядок утримання та обслуговування засобів індивідуального захисту та шанцевого інструменту. 2. Класифікація, призначення, загальний устрій засобів колективного захисту. 3. Режим роботи засобів колективного захисту.	2					2
Заняття 4. Застосування засобів індивідуального захисту. 1. Застосування засобів захисту органів дихання. Відпрацювання нормативів. 2. Застосування засобів захисту шкіри. Відпрацювання нормативів.	4			4		

1	2	3	4	5	6	7
Самостійне вивчення 1. Порядок знімання засобів захисту органів дихання та засобів захисту шкіри.	1					1
Разом за змістовим модулем 2	16		6	4		6
Змістовий модуль 3. Потенційно-небезпечні об'єкти.						
Заняття 1. Потенційно-небезпечні об'єкти. 1. Класифікація, загальна характеристика радіаційно та хімічно-небезпечних об'єктів. 2. Характеристика вражаючих факторів руйнувань (аварій) на радіаційно та хімічно небезпечних об'єктах.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Небезпечні хімічні речовини, їх класифікація та вплив на організм людини.	1					1
Разом за змістовим модулем 3	3		2			1
Змістовий модуль 4. Виявлення та оцінка радіаційної, хімічної, біологічної обстановки.						
Заняття 1. Технічні засоби радіаційної, хімічної розвідки та контролю. 1. Призначення, будова, принцип дії та порядок підготовки до роботи приладів радіаційної розвідки. 2. Призначення, будова, принцип дії та порядок підготовки до роботи приладів хімічної розвідки. 3. Призначення, будова, та порядок підготовки до роботи засобів радіаційного контролю. 4. Призначення, будова, принцип дії та порядок розгортання засобів метеоспостереження.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Загальні відомості про елементи погоди.	2					2
Заняття 2. Робота із засобами радіаційної, хімічної розвідки та радіаційного контролю. 1. Порядок роботи із приладами радіаційної розвідки. 2. Порядок роботи із приладами хімічної розвідки. 3. Порядок роботи із засобами радіаційного контролю. 4. Розгортання засобів метеоспостереження.	4			4		
Самостійне вивчення 1. Порядок утримання та обслуговування приладів РХР.	1					1
Заняття 3. Основи захисту від зброї масового ураження та забезпечення РХБ захисту підрозділів. 1. Склад, призначення та устрій поста РХБ спостереження. 1. Заходи захисту від зброї масового ураження.	2		2			
Самостійне вивчення 2. Порядок здійснення РХ контролю в підрозділі. 3. Порядок дій особового складу за сигналами оповіщення.	1					1
Разом за змістовим модулем 4	12		4	4		4
Змістовий модуль 5. Ліквідація наслідків радіаційного, хімічного, біологічного зараження.						
Заняття 1. Основи проведення спеціальної обробки. 1. Призначення, будова та правила користування індивідуальними засобами спеціальної обробки.	2		2			

2. Призначення, будова та способи розгортання табельних засобів спеціальної обробки.						
3. Призначення, будова і порядок підготовки до роботи засобів санітарної обробки.						
Самостійне вивчення 1. Призначення, будова і порядок застосування штатних засобів спеціальної обробки. 2. Рецептури та розчини, що застосовуються для проведення спеціальної обробки та порядок їх приготування.	1					1
Заняття 2. Спеціальна обробка техніки, санітарна обробка особового складу 1. Порядок використання індивідуальних засобів спеціальної обробки. Відпрацювання нормативів. 2. Порядок застосування табельних засобів спеціальної обробки. 3. Порядок розгортання засобів санітарної обробки.	6			6		
Самостійне вивчення 1. Дезактивація, дегазація, дезінфекція ділянок місцевості, доріг та споруд.	2					2
Разом за змістовим модулем 5	11		2	6		3
Змістовий модуль 6. Спеціальні засоби сльозогінної дії та аерозольна протидія.						
Заняття 1. Спеціальні засоби сльозогінної дії. 1. Імітаційні засоби та способи їх використання. 2. Спеціальні засоби сльозогінної дії та способи їх використання. 3. Заходи безпеки при користуванні імітаційними та спеціальними засобами.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Спеціальні засоби сльозогінної дії, що стоять на озброєнні інших країн.	1					1
Заняття 2. Аерозольна протидія технічним засобам розвідки та ураження противника 1. Димові засоби та порядок їх використання. 2. Технічні засоби аерозольного маскування. 3. Способи постановки аерозольних завіс.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Аерозолеутворюючі речовини та суміші. Їх класифікація та склад.	1					1
Разом за змістовим модулем 6	6		4			2
Змістовий модуль 7 Забезпечення екологічної безпеки.						
Заняття 1. Забезпечення екологічної безпеки військ 1. Основи природоохоронного законодавства. 2. Система забезпечення екологічної безпеки в підрозділах НГУ. 3. Захист навколишнього середовища в НГУ.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Класифікація надзвичайних ситуацій.	1					1
Разом за змістовим модулем 7	3		2			1

Змістовий модуль 8. Топогеодезичне забезпечення підрозділів Національної гвардії України.						
Заняття 1. Орієнтування та вимірювання на місцевості без карти. 1. Сутність орієнтування на місцевості. Способи визначення напрямків на сторони горизонту. Магнітний азимут, визначення його компасом. 2. Способи визначення відстані на місцевості без карти.	4			4		
Самостійне вивчення 1. Визначення магнітного азимута на орієнтир та визначення напрямку за заданим магнітним азимутом. Рух за магнітними азимутами.	2					2
Заняття 2. Топографічні карти, які використовують підрозділи Національної гвардії України. 1. Масштабний ряд топографічних карт. Призначення карт. 2. Розграфлення та номенклатура топографічних карт. 3. Зображення місцевих предметів на топографічних картах.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Підбір топографічних карт для склейки робочої карти. 2. Умовні знаки топографічних карт. Зміст нормативу №2 “Читання карт”.	3					3
Заняття 3. Зображення рельєфу на топографічних картах. 1. Суть зображення рельєфу горизонталями. Висота перерізу рельєфу, закладення горизонталей. 2. Зображення горизонталями типових форм рельєфу. 3. Визначення за картами висот і перевищення між точками.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Зміст нормативу №8 “Визначення за картою висот, взаємної видимості точок та стрімкості схилів”. 2. Визначення за картами висот точок.	2					2
Заняття 4. . Вивчення рельєфу за топографічними картами. 1. Види схилів та зображення їх горизонталями. Визначення за картами крутизни схилів. 2. Визначення видимості між точками. 3. Визначення полів невидимості.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Визначення полів невидимості за топографічними картами	1					1
Заняття 5. Вимірювання відстаней та площ за топографічними картами. 1. Вимірювання довжини прямих ліній. Поправка в виміряну відстань. Точність вимірювання. 2. Вимірювання довжини маршруту. Поправка в виміряну довжину маршруту.	2		2			

Самостійне вивчення 1. Способи визначення відстаней і площ за топографічними картами.	1					1
Заняття 6. Використання аерознімків у підрозділах Національної гвардії України. 1. Масштаби аерознімків для розвідки противника і місцевості. 2. Визначення масштабу аерознімків. 3. Вимірювання за аерознімками.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Дешифрування аерофотознімків..	2					2
Разом за змістовим модулем 5	25		10	4		11
Змістовий модуль 9. Визначення координат за топографічними картами.						
Заняття 1. Системи координат, що застосовують у військовій топографії. 1. Географічні координати і визначення їх картами. Точність визначення. 2. Прямокутні координати і визначення їх за картами різних масштабів. Точність визначення. 3. Полярні та біполярні координати.	2		2			
Самостійне вивчення 1. . Додаткова координатна сітка на стику суміжних зон.	1					1
Заняття 2. Нанесення цілей на топографічні карти за координатами. 1. Нанесення цілей за географічними координатами. 2. Нанесення цілей за прямокутними координатами. 3. Цілеуказання за координатами.	2			2		
Самостійне вивчення 1. Зміст нормативу №9 “Визначення координат цілей (нанесення цілей за координатами)”.	1					1
Разом за змістовим модулем 9	6		2	2		2
Змістовий модуль 10. Орієнтування та вимірювання на місцевості за картою.						
Заняття 1. Азимути і дирекційні кути та вимірювання їх за топографічною картою. 1. Азимути та дирекційні кути. 2. Перехід від дирекційного кута до магнітного азимуту і навпаки.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Вивчити графічний спосіб переходу від дирекційного кута до магнітного азимута.	1					1
Заняття 2. Рух за магнітними азимутами. 1. Підготовка даних для руху за магнітними азимутами. 2. Складання схеми і таблиці руху за магнітними азимутами. 3. Рух за магнітними азимутами.	2			2		
Самостійне вивчення 1. Вивчити зміст нормативу №3 «Рух за магнітними азимутами».	1					1
Заняття 3. Вивчення місцевості за картою. 1. Способи орієнтування карти.	4			4		

2. Визначення за картою свого місцеположення. 3. Порівняння карти з місцевістю.						
Самостійне вивчення 1. .Способи визначення місцеположення об'єктів (цілей) на місцевості за топографічною картою.	1					1
Заняття 4. Розвідка місцевості. 1. Завдання і способи розвідки місцевості. 2. Розвідка елементів місцевості . 3. Рекогносцировка місцевості.	2			2		
Самостійне вивчення 1. Вивчити розвідку лісу, болота, річки.	2					2
Заняття 5. Складання схем місцевості. 1. Мета складання схем місцевості. Послідовність складання. 2. Умовні знаки для складання схем місцевості . 3. Способи складання схем місцевості.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Скласти схему річки.	1					1
Разом за змістовим модулем 10	18		4	8		6
Змістовий модуль 11. Інженерне обладнання позицій, опорних пунктів та блокпостів.						
Заняття 1. Військові фортифікаційні споруди. 1. Призначення та класифікація фортифікаційних споруд. 2. Фортифікаційні споруди для ведення вогню на позиціях механізованих підрозділів. 3. Споруди для спостереження і управління вогнем. 4. Фортифікаційні споруди для захисту особового складу.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Споруди для захисту особового складу. 2. Польові споруди, що влаштовуються у особливих умовах.	1					1
Заняття 2. Зведення фортифікаційних споруд. 1. Обладнання фортифікаційні споруди для ведення вогню. 2. Обладнання споруди для спостереження і управління вогнем. 3. Обладнання споруди для захисту особового складу.	6			6		
Самостійне вивчення 1. Споруди для ведення вогню на позиціях артилерійських підрозділів.	4					4
Заняття 3. Інженерні заходи по маскуванню. 1. Мета та способи маскування. 2.Табельні та підручні засоби маскування 3.Маскування бойової та транспортної техніки	2		2			
Самостійне вивчення 1.Табельні засоби приховування. 2.Маскування підрозділів в особливих умовах.	2					2
Заняття 4. Інженерне обладнання місць розташування. 1. Зведення польових споруд із місцевих матеріалів. 2. Маскування польових споруд та бойової техніки	4			4		

Самостійне вивчення 1. Засоби обігріву військ в холодну пору.	4					4
Заняття 5. Інженерне обладнання бойової позиції відділення. 1. Елементи бойової позиції відділення. 2. Послідовність інженерного обладнання бойової позиції відділення. 3. Розрахунок часу, обсягу робіт, необхідних матеріалів для обладнання позиції відділення.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Розподілення ґрунтів на категорії і норми часу на їх розроблення вручну.	1					1
Заняття 6. Інженерне обладнання опорного пункту взводу. 1. Елементи опорного пункту взводу. 2. Послідовність інженерного обладнання опорного пункту взводу. 3. Розрахунок часу, обсягу робіт, необхідних матеріалів для обладнання опорного пункту взводу.	2		2			
Самостійне вивчення 2. Особливості обладнання фортифікаційних споруд при СБЗ	2					2
Заняття 7. Інженерне обладнання блокпосту. 1. Розташування фортифікаційних споруд блокпосту на місцевості. 2. Обладнання фортифікаційних споруд на блокпосту.	4			4		
Самостійне вивчення 1. Інженерне обладнання блокпосту в миротворчих операціях.	3					3
Разом за змістовим модулем 11	41		8	14		17
Змістовий модуль 12. Вибухові речовини та вибухонебезпечні предмети.						
Заняття 1. Вибухові речовини. Способи і засоби підривання. 1. Призначення та класифікація вибухових речовин. 2. Заряди. 3. Способи і засоби підривання.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Заходи безпеки при проведенні підривних робіт.	1					1
Заняття 2. Саморобні вибухонебезпечні предмети. 1. Основні складові, типи та принцип приведення в дію саморобних вибухових пристроїв. 2. Правила поведінки на місцевості, яка забруднена вибухонебезпечними предметами.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Засоби пошуку та знешкодження вибухонебезпечних предметів.	2					2
Разом за змістовим модулем 12	8		4			4
Змістовий модуль 13. Переправа підрозділів.						
Заняття 1. Організація обладнання переправ підрозділів. 1. Характеристика водних перешкод. Види переправ.	2		2			

2. Табельні та підручні переправні засоби. 3. Інженерне обладнання переправ.						
Самостійне вивчення 1 Розвідка водних перешкод. 2. Розрахунок переправ підрозділів	3					3
Разом за змістовим модулем 13	5		2			3
Змістовий модуль 14. Влаштування та подолання інженерних загороджень						
Заняття 1. Протитанкові та протипіхотні міни. 1. Призначення, принцип дії та порядок встановлення основних протитанкових мін. 2. Призначення, принцип дії та порядок встановлення основних протипіхотних мін. 3. Заходи безпеки при мінуванні.	2		2			
Самостійне вивчення 1. Міни та мінні поля армій розвинутих країн світу.	4					4
Заняття 2. Влаштування інженерних загороджень. 1. Встановлення протитанкових та протипіхотних мін. 2. Влаштування невибухових загороджень.	4			4		
Самостійне вивчення 1. Влаштування та подолання МВЗ при участі у миротворчих операціях під егідою ООН та ОБСЄ.	4					4
Заняття 3. Розвідка та подолання інженерних загороджень противника. 1. Засоби розвідки та подолання інженерних загороджень. 2. Розвідка та подолання мінно-вибухових загороджень. 3. Розвідка та подолання невибухових загороджень.	4			4		
Самостійне вивчення 1. Подолання мінних полів, що встановлені засобами дистанційного мінування	4					4
Разом за змістовим модулем 14	22		2	8		12
Залік	4			4		
Усього годин	180	2	52	54		72

5. Самостійна робота.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є основною формою оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від навчальних занять за розкладом. Без систематичної, безперервної самостійної роботи здобувачів вищої освіти протягом всього періоду навчання неможливо засвоєння ними програмного матеріалу. Час для самостійної роботи відводиться розпорядком дня.

Викладач організує методичне керівництво та забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

- подає рекомендації з методики вивчення дисципліни та окремих питань, видає завдання та контролює їх виконання;
- застосовує такі методичні прийоми викладення навчального матеріалу,

які орієнтують здобувачів вищої освіти на роботу з літературою та самостійне здобування знань;

– аналізує та узагальнює досвід самостійної роботи здобувачів вищої освіти щодо вивчення матеріалу і вносить корективи у завдання.

При самостійному відпрацюванні питань по дисциплінам, що вивчаються, здобувачі вищої освіти повинні враховувати методичні рекомендації по опрацюванню питань тематики дисципліни, відведений час на самостійне опрацювання та дотримуватися контрольних питань, що дають змогу економити час і оволодіти знаннями відповідно до фахової підготовки.

6. Політика курсу та оцінювання.

Політика курсу.

- Курс передбачає роботу в команді.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо слухач відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час виконання завдань на заняттях не допустимо порушення академічної доброчесності.

Оцінювання знань (контрольні заходи) здійснюється відповідно до “Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України”.

Основними видами контрольних заходів є:

- вхідний (попередній) контроль;
- поточний контроль;
- самоконтроль;
- проміжний модульний контроль;
- рубіжний контроль;
- підсумковий (семестровий контроль, підсумкова атестація).

Вхідний (попередній) контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну.

Поточний контроль проводиться викладачами на всіх видах навчальних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами вищої освіти у процесі навчання, перевірка їх готовності до виконання наступних навчальних завдань, а також забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана під час поточного контролю, використовується для коригування методів і засобів навчання, а також для самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (летючки) під час проведення навчальних

занять, виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування.

Поточний контроль успішності слухачів (курсантів, студентів) здійснюється за національною чотирибальною (5, 4, 3, 2 бали) шкалою оцінювання.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни, змістового модуля або заняття. З цією метою в навчальних посібниках, а також у методичних розробках до занять передбачаються питання для самоконтролю.

Проміжний модульний контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини (модуля) програми навчальної дисципліни. Проміжний модульний контроль може проводитися у формі контрольної роботи, тестування, виконання контрольних завдань тощо.

Оцінку за проміжний модульний контроль записують у журналі обліку навчальних занять за національною чотирибальною шкалою оцінювання.

Рубіжний контроль – підсумовує результати поточного та проміжного модульного контролів, можливих поточних перездач, проводиться з метою реалізації безсесійної накопичувальної технології оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з окремої навчальної дисципліни.

Знання слухачів оцінюються за шкалою ECTS, національною чотирибальною шкалою, та за 100-бальною шкалою академії (див. табл. 1).

Підсумковий контроль є семестровим та забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів вищої освіти на проміжних або заключному етапах їх навчання і проводиться у формі заліку або екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Знання слухачів оцінюються за шкалою ECTS, національною чотирибальною шкалою, та за 100-бальною шкалою академії (див. табл. 1).

Під час визначення оцінки необхідно орієнтуватися на такі загальні рекомендації:

- оцінка “відмінно” ставиться, якщо здобувач вищої освіти демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь і навичок, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях;

- оцінка “добре” – здобувач вищої освіти допускає несуттєві неточності при застосуванні знань та умінь;

- оцінка “задовільно” – здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає окремі помилки, що не є перешкодою до подальшого навчання. Уміє використовувати знання для вирішення стандартних завдань;

- оцінка “незадовільно” – незасвоєння окремих розділів, нездатність застосовувати знання на практиці, що робить неможливим подальше навчання.

7. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до “Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) у Національній академії Національної гвардії України”.

Загальні критерії оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів)

Сума балів за всі види навчальної діяльності / Amount of points for all types of educational activities	Оцінка ЄKTC / ECTS rating	Оцінка за національною шкалою / National grade	Критерії
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), стажування, практики / for an exam, a score, a course project (work), internship, practical	
90-100	A	Відмінно / Excellent	Слухач (курсант, студент) виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
82-89	B	Добре / Good	Слухач (курсант, студент) виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
75-81	C		Слухач (курсант, студент) виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку незначних помилок; опрацював основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичні знання з дисципліни;

			здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі подальшого навчання та професійної діяльності.
66-74	D	Задовільно / Satisfactory	Слухач (курсант, студент) виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.
60-65	E		Слухач (курсант, студент) виявив мінімальні знання основного навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значні помилки у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання / Fail with possible retake	Слухач (курсант, студент) має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; припускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни/ Fail with mandatory re-learning discipline	Слухач (курсант, студент) не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

Примітка: Підсумкова оцінка формується через розподіл балів між поточним контролем та екзаменом у співвідношенні 60% оцінки за практичні дії, групові вправи, поточний контроль і 40% – результату екзамену.

8. Рекомендована література.

Основна

1. Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III (Взвод, відділення, екіпаж): наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 25.05.2016 № 238 – 267 с.
2. Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина II (Батальйон, рота): наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 30.12.2016 № 605. – 320 с.
3. Радіаційний, хімічний та біологічний захист підрозділів. Навчальний посібник / В.В.Мельниківський, Г.Б.Гишко, В.Г.Грицай, В.І.Плахотя – Х.: Академія, 2009. – 269 с.
4. Військова топографія: підруч. / С.Г. Шмаль. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2008. – 328 с.
5. Військово-інженерна підготовка. Навчальний посібник / О.С. Старух, В.В. Овчаренко, В.В. Пащенко, Р.В. Бутко, Р.О. Гончар – Х.: НА НГУ, 2017. – 255 с.
6. Бойове забезпечення: інженерне, топогеодезичне, радіаційний, хімічний, біологічний захист. Підручник / Г. О. Радіонов, В. В. Овчаренко, В. В. Пащенко Р. В. Бутко, А.В. Ковтуненко. – Х. : НА НГУ 2017. – 390 с.

Допоміжна

1. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 17, ст.594.
2. Тимчасовий перелік умовних знаків, що використовуються для оформлення графічних документів у Національній гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 29.10.2017 № 662. – 158 с.
3. Інструкція з фортифікаційного обладнання рубежів, опорних пунктів, позицій, які займають військові частини та підрозділи Національної гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 17.02.2017 № 100. – 215 с.
4. Про підготовку військовослужбовців, військових частин (підрозділів) Національної гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 14.03.2016 № 151. – 168 с.
5. Інструкція з обладнання блокпоста та організації служби особовим складом Національної гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 04.09.14 № 258. – 38 с.
6. Тимчасове керівництво з підривної (вибухової) справи в Національній гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 29.06.2016 № 400. – 327 с.
7. Керівництво з застосування інженерних боєприпасів у Національній гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 13.07.2016 № 450. – 351 с.

8. Інструкція з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів у Національній гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 05.08.2016 № 500. – 71 с.

9. Про затвердження Інструкції з організації та контролю екологічної безпеки в Національній гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 19.07.2017 року №458

10. Розпорядження командувача Національної гвардії України від 14.06.2017 № 27/4/1-4160 "Про надсилання Методичних рекомендацій".

11. Телеграма командувача Національної гвардії України від 21.02.2019 №27/19-1324

12. Наказ МВС України від 18.07.1996 №493 "Інструкція про організує роботи щодо пошуку та знешкодження вибухових пристроїв і вибухових речовин.

13. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 19.04.2018 № 161 " Про затвердження Інструкції з правил поведіння військовослужбовців на місцевості, на якій є вибухонебезпечні предмети, та дотримання заходів мінної безпеки " – 135 с.

14. Наказ начальника Головного управління оперативного Забезпечення Збройних Сил України від 06.12.2017 № 90 " Керівництво з виконання інженерних заходів маскування військ та об'єктів " – 138 с.

15. Наказ начальника Головного управління оперативного Забезпечення Збройних Сил України від 17.08.2018 № 125 " Методичні рекомендації з інженерного обладнання районів оборони (опорних пунктів та позицій), базових таборів, блокпостів " – 221 с.

16. Радіаційний, хімічний та біологічний захист військ. Ч. 1. Виявлення та оцінка радіаційної обстановки. Навчальний посібник / В.В. Мельниківський, В.І. Плахотя. – Харків: Військ. ін-т України, 2005. – 107 с.

17. Радіаційний, хімічний та біологічний захист військ. Ч. 2. Виявлення та оцінка хімічної обстановки. Навчальний посібник / В.В. Мельниківський, В.І. Плахотя. – Х.: Акад., 2007. – 125 с.

18. Радіаційний, хімічний та біологічний захист військ. Керівництво до виконання лабораторної роботи з теми Радіаційний та хімічний контроль у з'єднанні (частині) . /В.В. Мельниківський, В.І. Плахотя. – Х.: Акад., 2007. – 104 с.

19. Радіаційний, хімічний та біологічний захист військ. Використання засобів радіаційного, хімічного та біологічного захисту. Навчально-методичний посібник / В.В. Мельниківський, В.І. Плахотя, А.В. Чухлатий– Х.: Акад., 2006. – 81 с.

20. Рекомендації по застосуванню спеціальних засобів сльозоточивої дії. Навчально-методичний посібник / В.В. Мельниківський, В.І. Плахотя, О.М. Тогочинський, А.В.Чухлатий. – Х.: Військ. ін-т, 2005. – 48 с.

21. Виконання завдань інженерного забезпечення у збройних конфліктах та миротворчих операціях: навчальний посібник / Ф.А. Демідчик, С.В. Мальченко, О.В.Ситнік -- Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2014. – 184 с.

22. Методичні рекомендації щодо підготовки молодших спеціалістів інженерної служби – Золочів.: Навчальний центр Національної гвардії України, 2017 – 325 с.

23. Навчально-практичний посібник "Засоби і методи виявлення вибухових пристроїв у боротьбі з тероризмом" / Уклад.: А.В. Іщенко, М.В. Кобець – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2005– 144 с.

24. Формування навичок читання топографічних карт. Навчальний посібник / А.І. Олещенко, Є.Г. Башкатов, Г.О. Радіонов – Харків: НАНГУ, 2018. – 91 с.

25. Місцевість. Орієнтування та вимірювання на ній без карти. Навчальний посібник / А.І. Олещенко, Є.Г. Башкатов, та інші – Харків: НАНГУ, 2016. – 87 с.

26. Орієнтування та вимірювання за топографічною картою. Навчальний посібник / А.І. Олещенко, Є.Г. Башкатов, та інші. – Харків: НАНГУ, 2016. – 156 с.

27. Умовні знаки для топографічних карт масштабів 1:25 000, 1:50 000, 1: 100 000. – К.: РЦ ТС ЗС України, 2011.